

Univ. prof. Michal Čerešník, PhD.

Virtuálne prírodné prostredie a hodnoty mladých dospelých. Perspektíva ekologickej psychológie

Anotácia

Virtuálna realita predstavuje, okrem iného, alternatívu pre prirodzený kontakt s prírodou, ktorý je vo vzťahu k miere urbanizácie čoraz menej dostupný a využívaný. Čo potvrdzuje Frommove slová, že sme sa odtrhli od prírody a nevieme sa s ňou zjednotiť. Výskumy potvrdzujú, že prírodné prostredie má potenciál zvyšovať psychickú pohodu a redukovať symptómy úzkosti a depresie (napr. lesná terapia; shinrin yoku). Otázkou je, či aj alternácia prírodného prostredia vo virtuálnej realite môže mať rovnaký efekt. Silný efekt by mohol mať aj systém hodnôt, ktoré vedú človeka ku konkrétnym postojom, a teda aj k postojom k prírode, jej uchovaniu a ochrane.

Cieľom dizertačnej práce je primárne skúmať hodnotových profilov mladých dospelých vo vzťahu k ekologickému správaniu a používaniu aplikácie s virtuálnym prírodným prostredím. Sekundárnym cieľom je skúmať tento vzťah s ohľadom na sebapoňatie, úzkostnú a depresívnu symptomatiku.

A to v štyroch výskumných skupinách: 1. skupina s preferenciou výletov do prírody, 2. skupina bez preferencie výletov do prírody. Obe budú rozdelené na ďalšie dve skupiny: 1A a 2A nepoužívajú aplikáciu s virtuálnym prírodným prostredím; 1B a 2B používajú aplikáciu s virtuálnym prírodným prostredím.

Potrebné budú aspoň dve merania s odstupom minimálne troch mesiacov. Takže pôjde o dotazníkový výskum s prvkami kváziexperimentu.

Sledovanými premennými budú ekologické správanie, hodnoty, úzkosť, depresivita, sebapoňatie.

Vhodnými výskumnými nástrojmi sú: GEB-50 General Ecological Behavior Scale (Kaiser, 2020), MFQ30 Moral Foundations Questionnaire (Graham, Haidt & Nosek, 2008), GAD-7 Generalized Anxiety Disorder Scale (Spitzer, Kroenke, Williams & Löwe, 2006), PHQ-9 Patient Health Questionnaire (Kroenke, Spitzer & Williams, 1999), DOS-36 Dotazník sebapoňatia (Dolejš, Dostál, Obereignerů, Orel & Kňážek, 2021).

Prof. Eva Gajdošová, PhD.

Školský psychológ ako líder psychológie školy

Doktorandská dizertačná práca predstaví základné modely a prístupy v leadershipe vrátane trendov, ktoré sú uplatňované globálne, ale aj špecificky v slovenských podmienkach. Zameria sa následne na kompetencie školského psychológa ako lídra psychológie školy, ktoré výrazne súvisia s rozvíjaním kvality školy a podpory duševného zdravia žiakov a učiteľov v procese edukácie. Výskum kvantitatívneho dizajnu bude spočívať v sledovaní kompetencií školských psychológov v školách štátneho, cirkevného a súkromného zriaďovateľa s dôrazom na ich osobnostné a manažérske kompetencie. V dizertačnej práci sa použijú nasledujúce výskumné metódy: Dotazník sociálno-emocionálneho zdravia SEHS-T (Furlong, Gajdošová), Typový indikátor Myers-Briggs MBTI (Myers, Briggs) a Test črtovej emocionálnej inteligencie (Petrides, Kaliská). Výskumné zistenia umožnia vypracovať teoretické a praktické implikácie výsledkov výskumu s dôrazom na skvalitnenie prípravy psychológov do školskej praxe v kontexte líderstva.

Prof. Eva Gajdošová, PhD.

Pozitívna zmena duševného zdravia žiakov v ranej adolescencii prostredníctvom preventívneho programu PROWELL

Základným cieľom doktorandskej dizertačnej práce je overiť efektívnosť preventívneho programu PROWELL vychádzajúceho z modelu Co-Vitality v kontexte sociálno-emocionálneho zdravia žiakov v ranej adolescencii, ich wellbeig a problémov v externalizačných a internalizačných prejavov správania. Pôjde o kvantitatívny výskum s exploračno-verifikačným dizajnom. Výskumný plán bude korelačný a komparačný. Vo výskume sa využijú nasledujúce výskumné metódy: Dotazník sociálno-emocionálneho zdravia – skrátený (SEHS-S - Brief), Škála internalizačných prejavov správania (YIBS), Škála externalizačných prejavov správania (YEBS), Škála psychologického wellbeing (PWBS).

Experiment ako forma výskumu je súčasťou projektu ERASMUS+ PROWELL (220-SCH-0815707) Promoting Well-being and Mental Health for Basic Education Pupils and Teachers through Innovative Prevention and Intervention Programs for Primary Schools.

Doc. PhDr. Mária Glasová, PhD.

**Syndróm kognitívneho odpojenia u slovenských detí [alebo adolescentov*] //
Cognitive disengagement syndrome in Slovak children [or adolescents*]**

Výskum syndrómu kognitívneho odpojenia (ang. Cognitive Disengagement Syndrome (CDS), Becker, 2025; Becker et al. 2023 a i.) širšie v bežnej populácii, resp. v klinických vzorkách slovenských detí [alebo adolescentov*] s využitím štandardných psychologických diagnostických metód (resp. ich úpravy pre podmienky SR) sa zameriava na skúmanie internej a externej validity syndrómu, súbežný výskyt duševných porúch a porúch správania pri CDS (napr. ADHD, úzkosť, depresia, suicidalita, emočná regulácia, sociálna izolácia, školská úspešnosť a pod.). Súčasťou výskumu je identifikácia, úprava a psychometrický výskum validnej a reliabilnej zahraničnej diagnostickej metódy pri CDS, ako aj kritická analýza evidence-based intervencií pri CDS. (*možné spresnenie podľa záujmu potenciálneho doktoranda / doktorandky)

Kľúčové slová: syndróm kognitívneho odpojenia / cognitive disengagement syndrome; deti (adolescenti); úzkosť, depresia, sociálna izolácia, školská úspešnosť

Doc. PhDr. Mária Glasová, PhD.

Individuálna resiliencia a resiliencia rodiny slovenských adolescentov* v kontexte stresu // Individual resilience and family resilience of Slovak adolescents* in the context of stress

Výskum resiliencie u adolescentov [alebo detí alebo mladých dospelých alebo seniorov*] a resiliencie ich rodín (ang. family resilience (FR), Walsh, 2021; Ungar, 2021; Masten & Cicchetti, 2016 a i.) vychádza z teórie viacúrovňových dynamických

systemových procesov. Resiliencia - odolnosť rodiny sa vzťahuje na jej schopnosť ako funkčného systému prekonávať významné životné výzvy, náročné stresujúce udalosti a sociálne podmienky, pričom aj naopak, rodinné procesy uľahčujú adaptáciu a duševné zdravie všetkých členov, ich vzťahov, ako aj rodiny ako celku. Výskum sa zameriava na skúmanie komplexných procesov a vzťahov individuálnej resiliencie a resiliencie rodiny a účinkov potenciálne traumatizujúceho stresu u slovenských adolescentov [resp. detí, mladých dospelých, seniorov*] v bežných, resp. klinických vzorkách [neurovývinové poruchy, onkologické alebo iné ťažšie somatické poruchy alebo choroby; žijúce obeť vojny alebo utečenci a pod.*]. Súčasťou výskumu je úprava a psychometrický výskum metódy Family Resilience Assessment Scale (FRAS, Sixbey 2006; Gardiner, Mâsse & Iarocci, 2019 a i.), resp. ďalších metód používaných v zahraničných výskumoch a klinickej praxi; ako aj kritický rozbor evidence-based intervencií na posilnenie resiliencie rodiny vo vybraných kontextoch*. (*možné spresnenie podľa záujmu potenciálneho doktoranda / doktorandky)

Kľúčové slová: individuálna resiliencia; resiliencia rodiny; teória viacúrovňových dynamických systémových procesov; stres